

SALLY SITTON, ALS EFECTES ESPECIALS D'«EL DIA DE LOS MUERTOS»

«Romero té una ment ben estranya»

El públic, especialitzat o no en el gènere de terror, recordarà amb un calfred un film en blanc i negre rodat pel neòfit George A. Romero que ja és història: «La noche de los muertos vivientes». Sally Sitton ha treballat els efectes especials del seu darrer film, «El dia de los muertos», tot just estrenat ara.

J. A. Saiz

Durant la darrera setmana, s'ha estrenat arreu de l'estat *El dia de los muertos*, dirigida per George A. Romero, creador de la ja mítica *La noche de los muertos vivientes* i del remake *Zombie*. Hem tingut ocasió de parlar amb Sally Sitton, ajudant i col·laboradora del director dels efectes especials d'aquest film, Tom Savini, i també encarregada dels de la sèrie de TV3 *La dona bionica*, o de pel·lícules com *Barry Lindon*, de Stanley Kubrick.

—*iQuina és la missió del director d'efectes especials?*

—És el que inventa tot allò que veus en la pantalla i que t'espanta. No parles del guió, sinó de com s'expressa aquest en imatges. A tal fi, comencem a treballar molt abans de rodar la pel·lícula, ideem efectes que resulten impactants i visitem escorxadors per veure nous elements i nous materials.

Sally Sitton: «Ideem efectes i visitem escorxadors i hospitals». A la dreta, Romero, voltat dels seus zombis.

En el cas d'*El dia de los muertos* vam anar a veure cadàvers, no a cementeris, sinó als depòsits dels hospitals, per comprovar com se'ls havien deformat les faccions. També vam assajar nous materials: a Tom, se li va acudir utilitzar-ne un que fins ara s'havia emprat només en la cirurgia estètica i que és molt similar a la carn humana. Inclús quan el toques impressiona molt.

Després, comencem a treballar amb

amb Romero a *Zombie* i, d'aleshores ençà, es pot dir que no hem deixat de buscar noves formes, nous efectes...

—*I Fins a quin punt una part del guió és condicionada al fet que hi ha certs efectes especials molt espectaculars que cal incloure en el film?*

—Sí, és això que dius. No puc criticar el treball del director, perquè aquesta és la seua part, però, situant-me com a espectadora, pensaria com

ulls, la llengua, la boca... De fet, la pel·lícula té un premi especial a un dels plans en què apareix un cap separat del tronc. Fins i tot jo mateixa, cada volta que la veig, em dic: «No puc creure que això siga una cosa nostra». Respecte als cossos, és més un treball de muntatge cinematogràfic, encara que també hi ha animació, però, evidentment, no pense descobrir-te'n les trampes.

el guió i amb el director, i nosaltres ens encarreguem de donar credibilitat a les escenes.

—*iCom ha estat el treball del rodatge?*

—Molt agradable, però també desagradable alhora, a causa de les olors, de la fetor. Hi havia inclús gent que es marejava, vomitava i perdia el coneixement. Perquè tot allò que apareix en la pantalla són elements reals: sang, fetges, etc.

Té una sentor molt forta i són moltes hores de faena, perquè allò que en la pantalla són només uns segons duu hores de preparació, hores durant les quals els intèrprets i l'equip tècnic han hagut d'aguantar-ho. I, fixe's, encara així, Tom i Romero són dues persones amb un gran sentit de l'humor.

—*I Quant de temps duu la preparació de la pel·lícula?*

—El rodatge ha durat entre set i vuit setmanes, però és difícil avaluar el treball previ que tot això suposa, perquè, per exemple, nosaltres ja treballàrem

tu. De fet, moltes vegades, Romero deixava la càmera en les mans de Tom Savini, perquè trobà la presa o l'enquadrament més idonis per aconseguir l'efecte més espectacular.

—*En aquest sentit, fa la sensació que la pel·lícula està feta amb més ambició econòmica que artística.*

—Aquí sí que no estic d'acord, perquè, si et fixes, en la pel·lícula apareixen temes molt contradictoris: l'amor, el sexe, la religió... Romero parla sempre amb dobles sentits, perquè no li agrada que el coneguen bé i, a més, té una ment molt dispersa: en la pel·lícula tothom es senya, la relació amorosa entre el xic i la xica és molt rara, i hi ha moltes coses que et fan veure que el guionista (Romero) té una ment molt estranya. Si afegeixes a això els efectes de Tom Savini, es produeix una mescla d'allò més interessant.

—*Com ha anat el treball d'animació dels cossos, els caps, etc?*

—Els caps han estat la part més difícil, perquè tenen molts elements: els

Sí que vull insistir, però, en el fet que, cada vegada que veges en la pel·lícula sang, budells, vísceres, etc., són absolutament reals, replegats de l'escorxadador de vaques. Si no arribes a creure-t'ho, en veure-ho a la pantalla, és perquè nosaltres ho hem muntat malament. Encara que jo crec que sí que és creïble, perquè, com t'he comentat, els actors emmalaltien durant el rodatge.

—*Crec que, si se n'abusa, esteu intentant complaure un públic que busca efectes d'aquesta mena, un pèl repugnants, i no bon cine.*

—Cada volta hi ha més persones que prefereixen aquest tipus de coses. Crec que la gent necessita vibrar, perquè no viuen prou. Necessiten sentir-se vius. És com una droga. Ells utilitzen el cine per a impressionar-se.

Es sorprenent la quantitat de gent que, arreu del món, des de Nova York fins a París, o Barcelona, busca efectes d'aquests tipus, i, encara que per a mi n'hi haja massa, el públic no en

té prou, en demana més. De fet, en la pròxima pel·lícula haurem d'augmentar-los.

—*i Com és el públic dels Estats Units? i Busca el cinema de gènere o són els actors els que continuen arrossegant la gent?*

—Fonamentalment, la gent busca el cine de gènere, i ompli les sales per veure el tipus de cinema que li agrada, però no acudeix a veure els films d'un altre gènere. Dit això, dins aquestes coordenades, es mouen pels noms, però no només pels dels actors, que, evidentment, segueixen atraient el públic, sinó també pels dels directors o, inclús, pels dels tècnics dels efectes especials. Per exemple, Romero està molt ben considerat entre el públic del cinema de terror, i per això, quan estrena una pel·lícula, la gent va a veure-la sense preocupar-se'n, ni tan sols, del títol. Per tant, els directors busquen voltar-se d'un bon equip, perquè la gent s'estima trobar-se amb un producte ben acabat.

—*i En quins altres àmbits ha treballat vostè?*

—He treballat molt en teatre, que és bastant més complicat, perquè els efectes especials han de ser més directes, ja que el públic segueix directament els

actors, es situa davant d'ells. També m'he ocupat de distintes sèries de televisió, de les quals crec que només ha arribat ací *La dona biònica*.

—*i Com és el treball dels efectes especials en aquesta sèrie?*

—Són bastant més agradables que en *El dia de los muertos*, perquè és una sèrie d'humor, i el treball consisteix a posar guapa la gent, una faena, malgrat tot, més complicada, no perquè els actors siguin lletjos, sinó perquè s'utilitzen moltes llums i molts efectes durant el rodatge. Així, el maquillatge ha de ser més acurat.

Enlletgir algú demana temps, però és fàcil, perquè el resultat final és produir un xoc a l'espectador, però per a embellir algú cal tota la paciència i tot el temps del món. El més mínim detall pot destrossar-ne el conjunt. Una altra part dels efectes especials consisteix a idear la solució d'algun problema complicat que es presenta a la protagonista.

—*Però el treball en televisió és més precipitat i més immediat que en el cine.*

—Sí, però, com he dit abans, jo no treballo només quan algú em demana per a alguna cosa de ben concreta, sinó que ho estic fent sempre, recollint

idees, perquè es l'única manera que, quan m'ensenyen un guió, puga respondre i resoldre les situacions que es necessiten ràpidament. Per això, deia que no som màquines, sinó artistes. Inclús d'una entrevista es poden treure coses.

—*li en el cinema què ha fet?*

—Potser el treball més conegut és el de Barry Lindon.

—*I Com és Stanley Kubrick en el rodatge?*

—Una persona molt tranquil·la. Sempre està fent coses. Jo, que em considere una persona faenera, quan veig gent com Kubrick, em quede amb la sensació que tot just si faig alguna cosa. També és una persona que cal aprendre a conèixer, perquè amb una mirada o un gest t'ho diu tot i, encara que et parle durament, saps que no és ben bé així, que, d'alguna manera, ell també representa el seu paper.

—*Finalment, ihi haurà continuació d'El dia de los muertos?*

—George A. Romero està preparant una nova pel·lícula, encara que no en serà una continuació. El que sí que et puc dir és que, si es roda, no cal que siga amb el mateix director, si Tom Savini se'n fa càrrec dels efectes especials.

Del divendres 18 al dimecres 23 de setembre, tots els dies a les 22'30 h.

A la SOCIETAT CORAL «EL MICALET» c/ Guillem de Castro, 75, Tel. 332 07 86

AL TALL I MULUK EL HWA

